

Strazbur 5. novembar 2021.

KONSULTATIVNO VIJEĆE EVROPSKIH SUDIJA (CCJE)

CCJE Mišljenje 24 (2021):

Razvoj pravosudnih savjeta

i njihova uloga u nezavisnom i nepristrasnom sudstvu

DIO A. Uvod i Mišljenje broj 10(2007) CCJE-a

I. Uvod i okvir ovog Mišljenja

1. Sudstvo ima bitnu ulogu kao treća vlast u demokratskoj državi vođenom vladavinom prava.¹ Kako bi ono ispunilo svoju ulogu u modernoj državi i u Evropi koja je međusobno povezana, sudstvo mora biti organizovano na način koji obezbjeđuje da su sudije slobodne odlučivati u pojedinačnim predmetima potpuno nezavisno i da su samo vezane zakonom. Mora se izbjegavati čak i utisak spoljnog uticaja i pritiska kako bi javnost mogla vjerovati da se sudske odluke donose nezavisno².

2. U demokratskoj pravnoj državi nezavisno sudstvo je nužnost. U mnogim, iako ne svim državama članicama, institucija odgovorna za odbranu nezavisnosti sudstva je Sudski savjet. CCJE je 2007. godine, usvojio Mišljenje br. 10 (2007) o Sudskom

¹ Vidi CCJE Mišljenje br 18.(2015)

² Sud EU (SEU) C-83/19,18.maj 2021 tačke (- dalje p.).196-197,205,212,231,236.

savjetu u službi društva. Magna carta sudija³ i međunarodni standardi koje je razvila, na primjer, Venecijanska komisija⁴, takođe su naglasili važnost takvih savjeta⁵. Od tada su neke države članice uvele ili ojačale sudske savjete⁶. Međutim, razvoj posljednjih godina doveo je u pitanje načela i standarde izražene u ovim dokumentima⁷. Takav razvoj događaja čini važnim ponovo potvrditi načela izražena u Mišljenju br. 10 i - gdje je potrebno - dopuniti ih u svjetlu nedavnih političkih događaja koji podrivaju pravosudne institucije i sudsku praksu evropskih sudova⁸.

3. Međutim, čak i detaljna pravila utvrđena ustavima i međunarodnim standardima sama po sebi neće biti dovoljna da se ova načela ostvare i da se postigne nezavisno i nepristrasno sudstvo koje djeluje u skladu s visokim profesionalnim standardima⁹. Sudska vlast i druge grane vlasti, političari, mediji i civilno društvo moraju dugoročno raditi zajedno na povećanju profesionalizma, transparentnosti i etike unutar sudstva, kako bi se pravila na papiru pretvorila u kulturu poštovanja nezavisnosti sudstva¹⁰, a za dobrobit društva. Svi, ne samo sudstvo, moraju biti uključeni u zaštitu ovih vrijednosti kao nužne osnove za demokratsku pravnu državu. Sudski savjeti moraju dati svoj doprinos kako bi zadobili povjerenje javnosti i to kroz besprekoran rad koji se obavlja na odgovoran¹¹ i transparentan način u interesu javnosti.

4. CCJE primjećuje iz odgovora na upitnik koji je poslat državama članicama u

³ CCJE" Magna Carta of Judges" (2010) p.13.

⁴ Venecijanska komisija," Rule of Law Checklist E.1 iv-ix. Report on the Independence of the Judicial System", CDL-AD(2010) 004 p.32, CDL-AD(2007) 028,p.29

⁵ Vidi naučni radovi- Special Issue on Councils for the Judicial the German Law Journal published in 2018, Jessica Walsh, Judicial Councils and the Removal of Lower Court Judges in Argentina, 2019; Guisepppe Ferrari, Forthcoming in the International Journal for Court Administration; Sanders/von Danwitz German Law Journal 19(2018) 769.

⁶ EU: Izvještaj o vladavini prava 2020 COM(2020) 580 p.8.-10.

⁷ Vidjeti: EU: Izvjestaj o vladavini prava 2020 COM(2020) 580 p.10.-12. CCJE: CCJE Bureau," Report on judicial independence and impartiality in the Council of Europe member States (2019)", CCJE-BU(2020)3, p. 20-24.

⁸Vidjeti: Izvještaj generalnog sekretara VE The 2020 Report of the Secretary General of the Council of Europe 2021 poglavje 1; Presude ESLJP (dalje: ECtHR), Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugal, 6. 11. 2018, p. 144; Gudmundur Andri Astradsson v. Iceland ([GC], no. 26374/18, 1 12. 2020;

Xero Flor w Polsce v. Poland, 7.5.2021 - 4907/18, p. 243-251;

Sud EU, ASdJP v. Tribunal de Contas 27.2.2018 - C 64/16, p. 42-45; European Commission v. Poland, 24.6.2019 - C 619/18, p. 71-73; A.K. v. Krajowa Rada Sadownicta, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, para 120122. CJEU, European Commission v. Poland, 24.6.2019 - C 619/18, p. 74, 75; , A.K. v. Krajowa Rada Sadownicta, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, para 123, 133-134; VQ v. Land Hessen, 9.7.2020 - C2727/19, para 54; Repubblica Il-Prim Ministru v. WY, 20.4.2021 - C-896/19; C-83/19 and others 18.5.2021.

⁹ Venecijanska komisija , „Urgent Interim Opinion on the draft new constitution, 11 December 2020, Bulgaria, CDL-AD(2020)035" p. 37

¹⁰ Venecijanska komisija „, Urgent Interim Opinion on the draft new constitution", 11.12. 2020, Bulgaria, CDL-AD(2020)035 p. 37; vidjeti takoder Holm0yvik/Sanders," A Stress Test for Europe's Judiciaries" : European Yearbook of Constitutional Law 2019, 287-310.

¹¹ CCJE" Magna Carta for Judges"(2010) p.13

pripremi za ovo Mišljenje da postoji velika raznolikost među državama članicama, ne samo u odnosu na organizaciju sudske vlasti, već i u odnosu na organizacije koje se nazivaju sudski savjeti. Takvi savjeti razlikuju se po svojoj organizaciji, sastavu i odgovornostima. Neki savjeti su odgovorni i za sudije i za tužioce, neki imaju ovlaštenja koje izborom i napredovanjem sudija ili sastavom suda mogu imati veliki uticaj na sadržaj sudskih odluka. Ostale odluke takvih savjeta imaju samo posredan učinak, kao što su odluke koje se odnose na organizaciju sudova, uključujući održavanje sudskih zgrada, budžet i IKT¹². CCJE pozdravlja raznolikost među državama članicama jer to odražava različite nacionalne ustave, pravne kulture i historiju, te ne želi preporučiti poseban model savjeta.

5. Ovo mišljenje se odnosi na nacionalne institucije država članica koje su nezavisne u odnosu na izvršnu i zakonodavnu vlast ili koje su samostalne i koje imaju konačnu odgovornost u podršci sudstvu u nezavisnom sprovođenju pravde. Takve se institucije u ovom Mišljenju nazivaju sudskim savjetima¹³. Tamo gdje postoji, Sudski savjet mora biti organizovan i sastavljen na način koji ispunjava gore navedena očekivanja. Šta više, mora funkcionisati kao sredstvo za zaštitu, podršku i razvoj uloge sudstva i nezavisnosti pojedinih sudija u odnosu na druge grane vlasti.

6. Ovo mišljenje je pripremljeno na osnovu prethodnih mišljenja CCJE-a, posebno Mišljenja br.10 (2007.), CCJE Magna Carta sudija (2010.) i relevantnih instrumenata Savjeta Evrope, posebno Evropske povelje o zakonu za sudije (1998.) i Preporuka CM/Rec (2010.)¹² Odbora ministara o sudijama: nezavisnost, efikasnost i odgovornost. Radna grupa CCJE-a imala je velike koristi od doprinosa g-đe Nurije Diaz Abad (bivše predsjednice ENCJ-a, i Sudskog savjeta Španije) i g-dina. Keesa Sterka (bivšeg predsjednika ENCJ-a, bivšeg člana Sudskog savjeta Holandije). Mišljenje takođe uzima u obzir odgovore članova CCJE-a na upitnik o razvoju pravosudnih savjeta i njihovoj ulozi u nezavisnim i nepristranim pravosudnim sistemima. Sažetak tih odgovora i preliminarni nacrt pripremio je imenovani naučni stručnjak CCJE-a od strane Savjeta Evrope, prof. dr. Anne Sanders (Univerzitet Bielefeld, Njemačka/Univerzitet Bergen, Norveška).

¹² CCJE Mišljenje broj 10(2010) p.43.-47.

¹³ Formulacija kao u ENCJ: <https://www.encj.eu/index.php/>.

II. Mišljenje br. 10 (2007) CCJE-a kao polazište

7. Ovo mišljenje ponovo potvrđuje i nadopunjuje mišljenje br. 10 (2007.). Zbog toga su glavna načela preporučena u Mišljenju br.10(2007.) polazište za ovo Mišljenje i citirana su u potpunosti.

8. Stoga, u svom Mišljenju br. 10 (2007) o Sudskom savjetu u službi društva, CCJE preporučuje da:

A. Uopšteno:

a) *važno je uspostaviti posebno tijelo, kao što je Sudski savjet, kome je povjerena zaštita nezavisnosti sudija, kao bitnog elementa u pravnoj državi i na taj način poštovanja načela podjele vlasti;*

b) *Sudski savjet treba da zaštiti nezavisnost i pravosudnog sistema i pojedinih sudija i istovremeno da garantuje efikasnost i kvalitet sudstva, kako je definisano u članu 6. EPLJP-a kako bi se ojačalo povjerenje javnosti u sudstvo;*

c) *Sudski savjet treba da bude zaštićen od rizika da se njegova samostalnost ograniči u korist zakonodavne ili izvršne vlasti spominjanjem u ustavnom tekstu.*

B. O sastavu Sudskog savjeta:

a) *Kako bi se izbjegla percepcija vlastitog interesa, samozaštite i nepotizma, te kako bi se odrazila različita mišljenja unutar društva, sudski savjet treba da ima mješoviti sastav sa značajnom većinom sudija, čak i ako bi određene specifične zadatke trebalo povjeriti savjetima sastavljenim samo od sudija. Sudski savjet takođe može biti sastavljen isključivo od sudija;*

b) *Budući članovi, bili sudije ili ne, imenuju se na osnovu njihovih sposobnosti, iskustva, razumijevanja sudijskog života i kulture nezavisnosti. Takođe, ne bi trebali biti aktivni političari ili članovi izvršne ili zakonodavne vlasti;*

c) *Članove iz reda sudija trebaju da biraju njihove kolege, bez ikakvog uplitanja političkih vlasti ili pravosudnih hijerarhija, metodama koje garantuju najširu zastupljenost sudija; ako se za izbor koriste neposredni izbori, Sudski savjet treba da donese pravila kojima će se svesti na najmanju moguću mjeru opasnost u povjerenje javnosti u sudstvo;*

d) Imenovanje članova ne-sudija, sa ili bez pravnog iskustva, treba povjeriti nepolitičkim [vlastima]; ako ih ipak izabere parlament, ne bi trebali biti parlamentarni predstavnici, trebali bi biti birani kvalifikovanom većinom za koju je potrebna značajna opoziciona podrška i trebaju biti osobe koje obezbjeđuju u ukupnom sastavu sudskog savjeta raznolikost društva.

C. O radu Sudskog savjeta:

a) mandat članova mogao bi biti s punim radnim vremenom, ali ograničen brojem i vremenom kako bi se očuvao kontakt sa sudskom praksom; članovima (sudijama i ne-sudijama) treba dati garancije njihove nezavisnosti i nepristranosti;

b) Sudski savjet treba da upravlja vlastitim budžetom i finansira se tako da bi mu se omogućilo optimalno i nezavisno funkcionisanje;

c) neke odluke Sudskog savjeta moraju biti obrazložene i obavezujuće, uz mogućnost ulaganja žalbe sudu;

d) kao bitan element povjerenja javnosti u sudski sastav, Sudski savjet treba djelovati transparentno i biti odgovoran za svoje aktivnosti, posebno kroz periodične izvještaje u kojem se takođe predlažu mjere koje treba preduzeti kako bi se poboljšalo funkcionisanje sudstva.

D. O ovlašćenjima Sudskog savjeta:

a) Sudski savjet treba da ima širok raspon zadataka usmjerenih na zaštitu i promovisanje nezavisnosti i efikasnosti sudstva; takođe treba da obezbijedi da u sudskom savjetu ne dođe do sukoba interesa u obavljanju njegovih različitih zadataka;

b) Poželjno je da Sudski savjet bude nadležan za izbor, imenovanje i napredovanje sudija; ovo bi se trebalo sprovoditi u potpunoj nezavisnosti od zakonodavne ili izvršne vlasti, kao i uz apsolutnu transparentnost u pogledu kriterijuma izbora sudija;

c) Sudski savjeti trebalo bi da se aktivno uključe u ocjenu kvaliteta pravosuđa i primjenu tehnika kojima se obezbjeđuje efikasnost rada sudija, ali ne bi smjeli zamijeniti nadležno pravosudno tijelo kome je povjereno individualno ocjenjivanje sudija.

d) Sudskom savjetu mogu se povjeriti etička pitanja; može i rješavati pritužbe

stranaka;

e) Sudskom savjetu može se povjeriti organizacija i nadzor edukacije, ali osmišljavanje i realizacija programa edukacije ostaje u nadležnosti centra za obuku, s kojim ono treba da sarađuje kako bi se garantovao kvalitet inicijalne obuke i usavršavanja;

f) Sudski savjet može imati proširene finansijske nadležnosti za pregovaranje i upravljanje budžetom dodijeljenim sudskoj vlasti, kao i nadležnosti u vezi s administracijom i upravljanjem različitim sudovima radi boljeg kvaliteta sudstva;

g) Sudski savjet takođe može biti odgovarajuća agencija koja ima široku ulogu u području promovisanja i zaštite utiska o sudstvu;

h) Prije rasprave u Parlamentu, Sudski savjet će se konsultovati o svim nacrtima zakona koji bi mogli imati uticaja na pravosuđe, npr. nezavisnost pravosuđa, ili što bi moglo umanjiti pravo građana za pristup sudu;

i) Treba podsticati saradnju s različitim sudskim savjetima na evropskom i međunarodnom nivou.”

Dio B. Dopunjavanje i ponovno potvrđivanje Mišljenja br. 10 (2007) CCJE-a

I. Legitimnost i odgovornost Sudskog savjeta

9. U nekim državama članicama doveden je u pitanje legitimitet, funkcije, sastav i odgovornost sudskih savjeta, što je dovelo do promjena zakona koji su uticali na njihova ovlašćenja, sastav, nadležnosti i funkcije. Legitimnost svih savjeta je od najveće važnosti u održavanju vladavine prava. CCJE je ranije objasnio da legitimitet i odgovornost sudske vlasti moraju ići ruku pod ruku¹⁴. CCJE razlikuje dva izvora legitimiteta ovlašćenja sudija i sudstva. Formalni ili ustavni legitimitet stvara se ustavom dotične države članice i zakonitim imenovanjima sudija¹⁵. Funkcionalni legitimitet temelji se na povjerenju javnosti stvorenim neprikosnovenom kvalitetom rada, te transparentnošću i odgovornošću¹⁶. Ova dva izvora legitimiteta relevantna su

¹⁴ CCJE Mišljenje br. 18(2015) p.12-38

¹⁵ Kao gore, p 13.-15.

¹⁶ Kao gore p. 16.-19.

i za sudske savjete.

1. Legitimnost uključuje pravnu osnovu i pravne lijekove

10. CCJE ponovno potvrđuje da pravni osnov savjeta i njegovi glavni elementi trebaju biti regulisani u ustavu¹⁷ kao siguran pravni osnov za njegovu odgovornost, nezavisnost i legitimitet¹⁸. Oni bi trebalo da uključuju sastav i funkcije savjeta; i sigurnost mandata njegovih članova, zajedno sa garancijom njegove nezavisnosti od zakonodavne i izvršne vlasti¹⁹. Ostale pojedinosti mogu biti propisane zakonom.

11. Međutim, nejasna obećanja o nezavisnosti savjeta čak ni u ustavu nisu dovoljna. Svaki Sudski savjet takođe treba da ima na raspolaganju efikasna pravna sredstva kako bi zaštitio svoju samostalnost i doveo u pitanje zakonitost javnih akata koji utiču na njega ili na sudstvo. Dobar primjer bi bilo pravo pokretanja postupka pred Ustavnim sudom ili njemu sličnom tijelu. To uključuje i status Sudskog savjeta pred nacionalnim i međunarodnim sudovima (uključujući pravo na podnošenje - gdje je moguće - podnesaka u svojstvu „prijatelja suda“).

2. Odgovornost

12. Dok ustavna odredba daje formalni izvor legitimiteta, to nije dovoljno, već se mora dopuniti funkcionalnom legitimitetom. Svaki sudski savjet i sudstvo koje predstavlja, mora kvalitetnim, transparentnim radom i odgovornošću zadobiti povjerenje javnosti i njenu podršku. U vrijeme sukoba s drugim vlastima, podrška javnosti zavisice barem u velikoj mjeri o ovoj percipiranoj legitimitetu Savjeta.

13. CCJE želi ponovo potvrditi da bi sudski savjet trebalo da igra i ulogu u obezbjeđivanju da sudstvo radi na transparentan i odgovoran način²⁰. Odgovornost Sudskog savjeta je sama po sebi važan izvor funkcionalne legitimiteta²¹. Šta više od ovlašćenja i odgovornosti koje savjet ima, važnije je da ono bude odgovorno za izvršavanje tih ovlašćenja.

¹⁷ CCJE Mišljenje br.10 (2007) p. 11. ; Venecijanska komisija „Report on the Independence of the Judicial System", CDL-AD(2010)004 p. 22.

¹⁸ Vidjeti o formalnom legitimitetu sudija i imenovanju- CCJE Mišljenje br.18(2015) p.14 i 15.

¹⁹ Vidjeti Report of the UN Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers" Diego Garcia- Sayan (2 .5. 2018), p. 42 - dostupno: https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

²⁰ CCJE Mišljenje br. 10. (2007) p. 91.-96

²¹ U CCJE Mišljenju broj 18 82015) p.16, ovaj oblik legitimiteta se naziva „funkcionalnim legitimitetom" - (functional legitimacy)

14. CCJE razlikuje sudsku, krivičnu i disciplinsku odgovornost ne samo u odnosu na pojedinačne sudije i sudstvo u cjelini²², već i u odnosu na sudske savjete.

a. Sudska odgovornost

15. Kao i druga državna tijela, niti jedan Sudski savjet nije iznad zakona. Određene odluke Savjeta utiču na prava zaštićena EPLJP, na primjer, kada se donose odluke u vezi s karijerom sudija, odluke moraju biti obrazložene i sudije moraju imati pravo na žalbu pred sudom²³. Kada se pravna osnovanost odluke Savjeta preispituje pred nezavisnim sudom, savjet se može smatrati odgovornim (*sudska odgovornost*)²⁴. Posebnu pažnju treba posvetiti nezavisnosti i nepristranosti svakog suda koji preispituje osnovanost odluka Savjeta, uključujući nezavisnost i od samog Savjeta²⁵.

b. Krivična odgovornost

16. Članovi Sudskog savjeta moraju živjeti u skladu s najvišim etičkim standardima i moraju odgovarati za svoje postupke na odgovarajući način. Oni ne bi trebali biti imuni od krivičnog gonjenja u skladu sa Krivičnim zakonom. Baš kao i u odnosu na pojedinačne sudije, koji se mogu smatrati odgovornim za svoje postupke, takva odgovornost savjeta bi se mogla nazvati *krivičnom odgovornošću*²⁶. Međutim, CCJE želi naglasiti da se takva sredstva moraju regulisati i primjenjivati na način koji ne dopušta da njihova zloupotreba narušava nezavisnost i funkcionisanje sudskog savjeta.

17. Sudski savjeti moraju razviti standarde profesionalnog i etičkog ponašanja za svoje članove iz reda sudija i iz reda ne-sudija²⁷, te postupke za utvrđivanje povreda tih standarda. Članovi moraju djelovati u skladu sa tim standardima i vrijednostima nezavisnosti, nepristranosti i integriteta²⁸ Disciplinska i krivična odgovornost članova

²² CCJE Mišljenje br.18(2015) p.26.-33.

²³ vidjeti Venecijanska komisija i Uprava za ljudska prava VE:" Urgent Opinion in the draft law on amendments to certain legislative acts concerning the procedure for electing (appointing) members of the High Council of Justice (HCJ) and the activities of disciplinary inspectors of the HCJ (Draft law no. 5068)" - 5.5.2021 (CDL-PI(2021)004 (Ukraine) . 62, 75.

²⁴ CCJE Mišljenje br.18. p.26

²⁵ Vidjeti ECtHR Volkov-v. Ukrajna -21722/11 p.130; Denisov v.Ukrajna -76639/11-p.79

²⁶ Vidjeti Mišljenje br.18. p.33

²⁷ O standardima za sudije vidjeti CCJE Mišljenje br.3. p.8.-50.

²⁸ Vidjeti kao u bilješci 23. p 37.-40.

važan je aspekt odgovornosti. Moraju se poštovati prava članova na pošteno suđenje, uključujući pravo na zastupanje. Odluke donesene u ovom kontekstu moraju biti obrazložene i moraju biti podložne sudskoj kontroli.

c. Disciplinska odgovornost

18. Svaki sudski savjet mora raditi na transparentan način, obrazlažući svoje odluke i postupke i na taj način takođe biti odgovorno²⁹. To se može nazvati disciplinskom (*eksplanatornom*) odgovornošću. Takođe savjet mora biti otvoren za kritičke povratne informacije i mora biti spreman za stalno poboljšanje. Ovaj oblik odgovornosti od posebne je važnosti u dijalogu s drugim granama vlasti i sa predstavnicima civilnog društva.

II. Poslovi, organizacija i sastav Sudskih savjeta

1. Zadaci Sudskog savjeta

19. CCJE prihvata da ne postoji jedinstven model za sudski savjet. Međutim, svaki savjet treba da ima odgovarajuće nadležnosti radi odbrane nezavisnosti sudstva, ali i pojedinih sudija³⁰, tako da sudije mogu slobodno odlučivati u predmetima bez nepotrebnog uticaja spolja, ali i unutar sudstva samog³¹. Nezavisnost sudija zahtijeva posebnu zaštitu u pogledu odluka koje utiču na donošenje sudskih odluka, kao što su izbor sudija, raspodjela predmeta i disciplinski postupci. Ako ima takve odgovornosti, Sudski savjet treba da obezbijedi da se takve odluke donose na način koji štiti i unapređuje nezavisnost sudstva.

20. ESLJP i CJEU presuđuju da je imenovanje sudija od velike važnosti za nezavisno sudstvo³². CCJE je uvijek zauzimao taj stav³³. Stoga je izbor ili preporuka za

²⁹ CCJE Mišljenje br.10. p. 95

³⁰ CCJE Mišljenje br.10. p.14

³¹ Sud EU: ASdJP v. Tribunal de Contas 27.2.2018 - C 64/16, p. 42-45; European Commission v. Poland, 24.6.2019 - C 619/18, p. 71-73; A.K. v. Krajowa Rada Sadownicta, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, p. 120-122

³² ECtHR : , Ramos Nunes de Carvalho e Sa v. Portugal, 6. 11. 2018, p. 144; Gudmundur Andri Astradsson v. Iceland ([GC], no. 26374/18, 1 12. 2020; Xero Flor w Polsce v. Poland, 7.5.2021 - 4907/18, p. 243-251; SUD EU : European Commission v. Poland, 24.6.2019 - C 619/18, p. 74, 75; CJEU, A.K. v. Krajowa Rada Sadownicta, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, p. 123, 133-134; VQ v. Land Hessen, 9.7.2020 - C2727/19, p. 54; Republika Il-Prim Ministru v. WY, 20.4.2021 - C-896/19 , p. 53, 57: ne smije biti nazadovanja u zastiti sudijske nezavisnosti p. 61-64.

³³ Vidjeti CCJE Mišljenje br.1 (2001) p.17.-45

imenovanje ili napredovanje na osnovu zasluga ključan zadatak³⁴. Tamo gdje je to odgovornost sudskog savjeta, ona se mora sprovoditi nezavisno i odgovorno³⁵. Odluke u pogledu sudijske karijere ne smiju se donositi zbog lojalnosti političarima ili drugim sudijama. Odluke o izboru i napredovanju sudija ili o sastavu suda imaju veliki uticaj na buduće sudske odluke. Stoga bi većina onih koji donose odluke ili preporuke trebali biti sudije. Međutim, CCJE pozdravlja činjenicu da su članovi laici uključeni u takve odluke kao zaštita od nepotizma i „kloniranja“ među sudijama.

21. Nažalost, mnoge sudije u Evropi smatraju da se odluke o izboru i napredovanju sudija ne temelje samo na zaslugama³⁶. Stoga je ključno da savjeti rade na osnovu etičkih pravila i, koliko je to moguće, konkretnih objektivnih kriterijuma za imenovanja i napredovanja, te ocjenjuju svakog kandidata u transparentnom postupku zaključno s obrazloženom odlukom. Sudije koje smatraju da su njihova prava zanemarena moraju imati pravo na sudsku zaštitu³⁷.

22. CCJE želi naglasiti da je provjera („vetting“) sudija vrlo problematična jer se može instrumentalizovati i zloupotrijebiti za eliminaciju politički „nepoželjnih“ sudija³⁸. Ako se uopšte preduzima u državi članici, mora ga preduzeti nezavisna institucija. Sudski savjeti trebalo bi da igraju važnu ulogu u zaštiti sudske nezavisnosti u tom procesu.

23. CCJE ne isključuje mogućnost da provjere vrše savjeti. Ali ovo je krajnja mjera, a tamo gdje se sprovodi, to treba da učini nezavisno tijelo.

24. CCJE primjećuje rastuću važnost IT-a za budućnost pravosuđa i preporučuje da tamo gdje postoje, sudski savjeti trebaju da imaju ulogu u ovom području kako bi se na adekvatan način zastitila nezavisnost sudstva i osigurao kvalitet rada sudija u budućnosti³⁹.

³⁴ Vidjeti CCJE Mišljenje br.1, CCJE Magna Carta for Judges p.5.

³⁵ CCJE Mišljenje br.10. p.48.-51, Venecijanska komisija : " Report on the Independence of the Judicial System, CDL-AD(2010)004, p. 32.

³⁶ ENCJ 2019 Istraživanje o nezavisnosti sudija p.33.-34.

³⁷ Vidjeti CCJE Mišljenje br. 17(2014)

³⁸ ECtHR: Xhoxhaj v. Albania no. 15227/19; Venecijanska komisija „ Opinion No.868/2016 of 12. December 2016, Albania, amicus curiae brief for the constitutional court in the law on transitional re-evaluation of judges and prosecutors (vetting law)" ; U CCJE Mišljenju br. 21 (2018), p. 28, koristi se termin „lustracija"

³⁹ CCJE Mišljenje br.14(2011), p.36.

25. Mišljenje br. 10 (2007.) CCJE-a i Magna Carta sudija preporučuju da sudski savjeti imaju široke nadležnosti za sva pitanja koja se tiču njihovog statusa, kao i organizacije, funkcionisanja i slike o pravosudnim institucijama⁴⁰. Što su veće odgovornosti i ovlašćenja dodijeljena savjetu, to je važnije da njegovu nezavisnost poštuju druge grane vlasti, da ima dovoljno sredstava i da je odgovorno za svoje aktivnosti i odluke⁴¹. Iako, moćni Savjet može da štiti sudstvo i pojedine sudije, mnoge ga odgovornosti čine ranjivim na politizaciju unutar ili izvan pravosuđa. Ako savjet ima nadležnosti za pitanja sudske uprave, ono bi se takođe trebalo zalagati za povećanje efikasnosti sudstva. Ako nadležnosti ili zadaci koji se odnose na sudstvo nijesu u nadležnosti sudskog savjeta, njima bi se trebalo baviti sudstvo ili nezavisno tijelo.

26. CCJE ponovno potvrđuje svoje mišljenje da bi se prije rasprave u parlamentu ili za vrijeme zakonodavnih aktivnosti, sa sudskim savjetom trebalo konsultovati o svim politikama, uključujući predložene nacрте zakona koji bi mogli uticati na sudstvo (npr. nezavisnost sudstva) ili koji bi mogli umanjiti građanima pravo pristupa pravdi⁴².

2. Sastav Sudskog savjeta

27. Mišljenje br. 10 (2007.) već je dalo opsežne preporuke o sastavu Sudskog savjeta, te nadležnostima i izboru njegovih članova i predsjednika⁴³. Ovim Mišljenjem želi se ponovo potvrditi ova načela. Članovi savjeta moraju biti izabrani na način koji podržava nezavisno i efikasno funkcionisanje savjeta i sudstva i da se izbjegava bilo kakva percepcija političkog uticaja, vlastitog interesa ili nepotizma⁴⁴.

28. CCJE je svjestan da u nekim državama članicama sudski savjeti uključuju članove po službenoj dužnosti. Članstvo po službenoj dužnosti nije prihvatljivo, osim u vrlo malom broju slučajeva, na primjer predsjednika Vrhovnog suda, ali ne bi trebalo uključivati članove ili predstavnike zakonodavne ili izvršne vlasti⁴⁵. Član po službenoj dužnosti koji nije sudija ne bi trebao učestvovati u donošenju disciplinskih odluka.

29. CCJE preporučuje da sudski savjeti budu sastavljeni od većine sudija koje biraju

⁴⁰ CCJE Magna Carta sudija, p.13

⁴¹ CCJE Magna Carta sudija p.13

⁴² CCJE Mišljenje br.10. p.87.

⁴³ CCJE Mišljenje r.10. p. 15.-36.

⁴⁴ CCJE Mišljenje 10. p.15. i 16. vidi takođe o važnosti savjeta kao nezavisnog tijela , Sud EU A.K. v. Krajowa Rada Sadownicta, 19.11.2019, - C 585/18, C-624/18, C-625/18, p 137-138. C 619/18

⁴⁵ CCJE Mišljenje br. 10. p.23 i 26.

njihove kolege. Zavisno od funkcija savjetima mogu se dodati i drugi članovi. CCJE preporučuje da savjet ima i ne-sudijske članove, uključujući i laike koji nijesu pravni stručnjaci⁴⁶. Dok bi sudije uvijek trebali biti u većini, ne-sudijski članovi po mogućnosti s pravom glasa obezbjeđuju raznolikost zastupljenost društva, smanjujući rizik od nepotizma⁴⁷. Učešće laika može povećati legitimitet i boriti se protiv percepcije sudstva kao "stvari samo za pravnike". CCJE u tom pogledu zauzima nijansiraniji stav nego što je u Mišljenju br. 10 (2007.).

3. Izbor članova i predsjednika Sudskog savjeta

30. CCJE želi snažno ponovo potvrditi da bi većinu članova trebalo da čine sudije koje biraju njihove kolege, garantujući najširu moguću zastupljenost sudova i sudskih instanci⁴⁸, kao i raznolikost polova i regija⁴⁹. Izabrane sudije trebalo bi da mogu učestvovati u aktivnostima Savjeta na način koji je kompatibilan s njihovim opterećenjem. Ako Savjet uključuje ne-sudije, oni bi trebalo da mogu da posvete dovoljno vremena učešću u aktivnostima savjeta.

31. Mora se izbjegavati izbor članova sudija od strane parlamenta ili izbor od strane izvršne vlasti⁵⁰. Međutim, mogao bi biti prihvatljiv izbor ne-sudijskih članova od strane parlamenta. Alternativa je izbor ili nominacija od strane institucija kao što su advokatske komore ili nominacija od strane nevladinih organizacija.

32. Na koji god način da se članovi biraju i imenuju⁵¹, to ne bi trebalo činiti iz političkih razloga. Međutim, zahtjev da kandidat ne smije imati "političku pripadnost" može biti previše nejasan, tako da je poželjnije uputiti na stranačko članstvo ili službene funkcije u vladi i zakonodavnom tijelu ili druge konkretne primjere⁵². Članovi sudskog

⁴⁶ CCJE Mišljenje br. 10. p.22

⁴⁷ CCJE Mišljenje br. 10. p.32

⁴⁸ CCJE Mišljenje br. 10. p. 18.,25.,26.,27. i 30

⁴⁹ „Report of the UN Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers"- Diego Garcia-Sayan (2 May 2018), p. 110 - dostupno na: https://digitallibrary.un.org/record/1637422/files/A_HRC_38_38-EN.pdf.

⁵⁰ CCJE Mišljenje br. 10. p.31

⁵¹ Vidjeti: „ Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and the Rule of Law on the draft law on amending and supplementing the constitution with respect to the superior council of Magistracy", 20.03. 2020 (CDL-AD(2020)001 p. 57-60.

⁵² CCJE Mišljenje br.10. p.23.; Vidjeti: „ Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and the Rule of Law on the draft law on amending and supplementing the constitution with respect to the superior council of Magistracy, 20. 03. 2020 (CDL-AD(2020)001 p. 54; u pogledu nespojivosti funkcija vidjeti: „Urgent Opinion on the revised draft amendments to the law of the state prosecution service, 10. 05. 2021, Montenegro" (CDL-PI(2021)008, p. 28-31.

savjeta ne bi smjeli biti pod vlašću ili uticaju drugih.

33. Kada članove bira parlament, treba zahtijevati kvalifikovanu većinu kako bi se uključila opozicija i podstakla međustranačka saradnja⁵³. CCJE shvata da zahtjev za postizanje takve većine može dovesti do blokade. Stoga CCJE preporučuje da se uvedu mehanizmi za uklanjanje tih zastoja⁵⁴. Takvi bi mehanizmi trebalo da izbjegnu smanjenje potrebne većine jer bi to moglo smanjiti svaki podsticaj većini da postigne kompromis. Umjesto toga, takav mehanizam mora obezbijediti nezavisnu selekciju i može uključivati opoziciju ili pozivati druge institucije, na izbor s liste kandidata koji su ušli u uži izbor. Iako CCJE-u još uvijek nije skrenuta pažnja na takav model, sudije bi mogli biti uključeni u izbor kandidata kako bi se prekinula blokada.

34. Proces izbora, uključujući moguće kampanje kandidata, trebao bi biti transparentan i osigurati da se provjere kvalifikacije kandidata, posebno njihova nepristranost i integritet⁵⁵. Slobodna radna mjesta trebaju se javno oglašavati i garantovati jednake mogućnosti za podršku raznolikoj grupi nezavisnih kandidata. Članovi savjeta trebaju imati pristup svim informacijama relevantnim za obavljanje njihovih funkcija.

35. CCJE želi ponovo potvrditi da predsjedavajući Sudskog savjeta mora biti nepristrasna osoba koja nije bliska političkim strankama. Stoga, u parlamentarnim sistemima u kojima predsjednik/šef države ima samo formalna ovlaštenja, nema prigovora da se šef države imenuje za predsjednika Sudskog savjeta, dok bi u drugim sistemima predsjedavajućeg trebalo da bira sam savjet i trebao bi biti sudija⁵⁶.

⁵³ Vidjeti: „Urgent Opinion on the revised draft amendments to the law of the state prosecution service, 10. 05. 2021, Montenegro" (CDL-PI(2021)008, p. 40.

⁵⁴ Vidjeti: „Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and the Rule of Law on the draft law on amending and supplementing the constitution with respect to the superior council of Magistracy, 20.03. 2020" (CDL-AD(2020)001 p. 51, 68.; Venecijanska komisija: „Compilation Venice Commission's Opinions, Reports and Studies on Constitutional Justice (CDL-PI(2020)004" p. 20-22.

⁵⁵ CCJE Mišljenje br.10. p.21

⁵⁶ CCJE Mišljenje br. 10. p.33

4. Sigurnost mandata članova Sudskog vijeća

36. Članovi bi se trebali birati na određeno vrijeme na dužnosti i moraju uživati odgovarajuću zaštitu zbog svoje nepristranosti i nezavisnosti⁵⁷. Članovi moraju biti zaštićeni od unutrašnjih i spoljnih pritisaka. Međutim, osim u slučajevima smrti, penzionisanja ili razrješenja s dužnosti, na primjer kao rezultat disciplinske mjere, mandat člana trebao bi prestati samo zakonitim izborom njegovog nasljednika kako bi se osiguralo da savjet može zakonito obavljati svoje dužnosti čak i ako imenovanje novih članova nije uspjelo, zbog blokade u parlamentu⁵⁸. CCJE skreće pažnju na mogući uticaj ponovnog izbora na nezavisnost članova sudskog savjeta. U načelu, treba izbjegavati ponovne izbore članova s punim radnim vremenom u korist daljih fiksnih mandata⁵⁹ kako bi se osigurala nezavisnost članova. U tom pogledu, ovo Mišljenje kvalifikuje stav zauzet u Mišljenju br. 10 (2007.)⁶⁰. Kontinuitet i efikasnost mogu se poboljšati ako svi mandati ne isteknu istovremeno.

37. CCJE želi ponovo potvrditi važnost sigurnosti mandata svih članova savjeta kao ključnog preduslova za nezavisnost savjeta⁶¹.

Sudije imenovane u Sudski savjet trebali bi biti zaštićeni istim garancijama kao i sudije koje obavljaju sudijske funkcije, uključujući uslove službe i mandata, te pravo na pošteno suđenje u slučaju disciplinskog postupka, suspenzije ili smjene⁶². Ne-sudijski članovi trebali bi imati jednaku zaštitu. Sudije i ne-sudijski članovi trebali bi

⁵⁷ CCJE Mišljenje br. 10. p.36

⁵⁸ Vidjeti: „ Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and the Rule of Law on the draft law on draft amendments to the law on the judiciary and the status of judges and certain laws on the activities of the Supreme Court and judicial authorities (draft law 3711) Ukraine," 9. 10. 2020 (CDL-AD(2020)022, p. 49.

⁵⁹ Prema odgovorima na upitnik, najduži mandat članova savjeta je šest godina u Sloveniji, Rumuniji, Sjevernoj Makedoniji, Holandiji i Mađarskoj.

⁶⁰ CCJE Mišljenje br. 10. p.34.

⁶¹ CCJE Mišljenje br.10 (2007) Također: „ Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and the Rule of Law on the draft law on amending and supplementing the constitution with respect to the superior council of Magistracy, 20th of March 2020, Moldova" (CDL-AD(2020)001 p 55-56; „Opinion of the Venice Commission in the draft amendments to the law on the state prosecution service and the draft law on the prosecutor's office for organised crimes and corruption, 22. March 2021, Montenegro (CDL-AD(2021)012" p 45-48; „ Urgent Opinion on the revised draft amendments to the law of the state prosecution service, 10. May 2021, Montenegro (CDL-PI(2021)008", p 46-49. Prema mišljenju Venecijanske komisije dopuštene su samo takve primjene koje značajno depolitizuju savjet. .

⁶² Vidjeti: Diego Garcia-Sayan, specijalni izvjestilac UN o nezavisnosti sudijaa "Intervention the Case of Grz^da v. Poland, Application No. 43572/18," p. 45-53.

uživati iste imunitete kao što je navedeno u Mišljenju br. 3 (2002.)⁶³.

38. Članovi mogu biti razriješeni dužnosti samo na osnovu dokazanog ozbiljnog prekršaja u postupku u kojem su garantovana njihova prava na pošteno suđenje. Članovi mogu prestati biti članovi u slučaju nesposobnosti ili gubitka statusa na osnovu kojeg su izabrani ili imenovani u savjet. Ako je za ovu odluku nadležan samo savjet ili posebno tijelo u njemu, mora se obezbijediti pravo na žalbu razriješenom članu. CCJE naglašava važnost da se postupci koji mogu neposredno ili posredno dovesti do prestanka dužnosti ne zloupotrebljavaju u političke svrhe, već se poštuje pravo na pošteno suđenje⁶⁴. U tom pogledu, ovo Mišljenje dopunjava Mišljenje br. 10 (2007.).

5. Resursi Sudskog savjeta

39. Mnoge države članice izvještavaju o nedostatku osoblja i finansijskih sredstava u svojim sudskim savjetima. Stoga CCJE želi ponovo potvrditi odgovornost država članica da obezbijede odgovarajuća sredstva za sudstvo, uključujući odvojena finansijska sredstva i osoblje za sudske savjet⁶⁵.

III. Sudski savjeti u društvu

1. Odnosi s drugim granama vlasti

40. Predstavnici u zakonodavnom tijelu i članovi izvršne vlasti moraju, naravno, poštovati zakon u svojoj saradnji sa sudskim savjetom i ne narušavati njegovu ulogu i funkcionisanje kršenjem ili zaobilaženjem zakonskih pravila. Štaviše, odnosi sa Savjetom moraju se temeljiti na kulturi poštovanja vladavine prava i ulozi sudskog savjeta u njihovoj državi članici.

41. Sudski savjeti trebalo bi da se aktivno uključe u dijalog s drugim granama vlasti, posebno kada daju svoj doprinos o zakonodavnim predlozima. Takav dijalog mora se

⁶³ CCJE Mišljenje br. 3. p. 51.-77.

⁶⁴ CCJE Mišljenje br. 3 p. 58.-74. Sud EU: C-83/19 18.5.2021, p. 196-199, 236.

⁶⁵ CCJE Mišljenje br.10. p. 73-75; CCJE Mišljenje br. 18. p. 51. ; ENCI Izvještaj 2015/2016 „ Funding of the Judiciary”.

voditi u atmosferi međusobnog poštovanja.

2. Odnosi sa udruženjima sudija i civilnim društvom

42. Države članice izvještavaju da savjeti sarađuju s javnošću putem posebnih internetskih stranica i izvještaja. Neke države članice čak izvještavaju da se neki od njihovih plenarnih sastanaka prenose putem interneta. CCJE pozdravlja takve napore u pravcu veće transparentnosti i odgovornosti. Međutim, prihvata da u mnogim slučajevima, posebno onim koji uključuju intervjue i rasprave o karijeri sudija, postoji legitiman interes za povjerljivom raspravom.

43. CCJE preporučuje savjetima da se uključe u dijalog sa udruženjima sudija⁶⁶, kao i s civilnim društvom, uključujući advokatske komore i nevladine organizacije. Ovaj dijalog omogućuje i veći nivo odgovornosti. Sudski savjeti bi trebali biti otvoreni za predloge izvan savjeta i kritiku, te učestvovati u aktivnostima kako bi se otvorili javnosti, uključujući na primjer, ankete o zadovoljstvu korisnika suda i postupke povodom predstavljanja. Međutim, Savjet uvijek mora biti svjestan svoje specifične nezavisne uloge i stoga mora biti oprezan kako bi se izbjeglo lobiranje.

44. Ključno je da je javnost upoznata sa nadležnostima i važnosti nezavisnog sudstva⁶⁷. U nekim pravnim sistemima sudski postupci se već prenose na internetu, tako da se ročista mogu pratiti na daljinu, a opsežne informacije se objavljuju na internetu. Štaviše, pojedini sudovi mogu sarađivati s javnošću na lokalnom nivou. Sudski savjet bi trebao da ima posebnu ulogu u objašnjavanju sudskog sistema i vlastite uloge u njemu.

3. Odnosi s medijima

45. Države članice izvještavaju da komuniciraju s medijima putem odjeljenja za medije, saopštenja za štampu i putem konferencija za medije⁶⁸. Za mnoge sudske savjete u državama članicama, objavljivanje izvještaja i mišljenja, te obraćanje medijima važni su alati za saradnju s drugim državnim tijelima. Saradnja s javnošću

⁶⁶ CCJE Mišljenje br. 23(2020) p. 25.,29.-32, preporuka 6.

⁶⁷ CCJE Mišljenje br. 7. p.33.-54. Mišljenje br. 10. p. 80-86.

⁶⁸ Vidjeti odgovore na upitnik u postupku pripreme ovog Mišljenja i Mišljenja br. 10. p. 95.

putem medija može biti izvrstan instrument odgovornosti i transparentnosti.

46. Važan dio svake komunikacije s medijima, javnošću i drugim državnim tijelima mora sadržavati objašnjenje da Savjet i pojedine sudije moraju samostalno odlučivati o predmetima. Savjet se mora odlučno suprotstaviti svakom pokušaju napada ili pritiska na pojedine sudije ili sudstvo u cjelini. Kako bi se podstaknuo adekvatan odnos između pravosuđa i medija, Sudski savjet treba ili služiti kao posrednik između sudstva i medija ili osigurati da postoje i drugi procesi za obavljanje te uloge.

4. Odnosi s antikorupcijskim tijelima

47. Borba protiv korupcije ključni je zadatak, jer korupcija podriva povjerenje javnosti, a time i legitimitet sudstva u cjelini⁶⁹. S druge strane, efikasna borba protiv korupcije i poštovanje nezavisnosti sudstva i vladavine prava moraju ići ruku pod ruku. Efikasne borbe protiv korupcije ne može biti bez nezavisnog sudstva i poštovanja vladavine prava⁷⁰. Čak i u okolnostima kada je osnovana posebna institucija za borbu protiv korupcije, kao i kada borba protiv korupcije ostaje u nadležnosti Sudskog savjeta, Savjet i njegovi članovi moraju biti u potpunosti predani, preduzeti i podržati sve odgovarajuće korake u borbi protiv korupcije u okviru sudstva i Savjeta. Sudski savjet također mora paziti da se borba protiv korupcije i disciplinski postupci ne koriste za napad na pojedine sudije iz političkih razloga⁷¹.

IV. Zaključci i preporuke

1. U mnogim državama članicama, sudski savjeti odgovorni su za odbranu nezavisnosti sudstva. Politički razvoji zahtijevaju reafirmaciju načela i preporuka izraženih u Mišljenju br. 10 (2007.) o Sudskim savjetima i - gdje je potrebno - njihovu

⁶⁹ Vidjeti: CCJE Mišljenje br. 21.

⁷⁰ Vidjeti Predsjednik Venecijanske komisije Gianni Buquicchio- govor na skupu Democracy in Action: Zero Corruption Conference 7.-8. 6. 2021.

⁷¹ Vidjeti tzv. zastrašivanja („chilling effect”) sud EU C-83/19 Asociația „Forumul Judecătorilor din România” i dr. protiv Inspecția Judiciară i dr. 18.5.2021. para 236

dopunu (tačke u Mišljenju. 2., 7., 8.).

2. Ustavi i međunarodni standardi koji zagovaraju uvođenje i odgovarajuće uređenje Sudskih savjeta nijesu dovoljni za izgradnju nezavisnog sudstva. Sudstvo i druge grane vlasti, političari, mediji i civilno društvo moraju sarađivati u dugoročnom nastojanju da povećaju profesionalizam, transparentnost i etičnost unutar sudstva, kako bi pravila na papiru pretvorili u kulturu poštovanja nezavisnosti i vladavine prava (tačka. 3.).

3. Sudski savjet treba da ima na raspolaganju efikasne pravne lijekove kako bi zaštitio svoju samostalnost i doveo u pitanje zakonitost javnih akata koji utiču na njega ili sudstvo. Sudski savjeti treba da imaju status u nacionalnim i međunarodnim sudovima (tačka 11.).

4. Legitimnost Sudskih savjeta počiva na njihovoj pravnoj osnovi, ali mora biti dopunjena povjerenjem javnosti stečenim transparentnošću, odgovornošću i izvršnim radom u interesu društva (tačka. 10., 12.-14.).

5. Što su veće odgovornosti i ovlašćenja dodijeljena Savjetu, to je važnije da njegovu nezavisnost poštuju druga tijela državne vlasti, da ima dovoljno sredstava i da je odgovoran za svoje aktivnosti i odluke (tačke 25., 47.).

6. Svi članovi Sudskog savjeta moraju živjeti u skladu s najvišim etičkim i profesionalnim standardima i moraju odgovarati za svoje postupke odgovarajućim sredstvima (tačke 16., 17.).

7. Svaki sudski savjet mora raditi na transparentan način, obrazlažući svoje odluke i postupke i na taj način biti odgovorni. U odgovarajućim slučajevima mora biti moguće osporiti odluke savjeta na sudu (tačke 12, 15, 18).

8. CCJE prihvata da ne postoji jedinstven model za Sudski savjet. Međutim, svaki savjet treba da ima odgovarajuća ovlašćenja za odbranu nezavisnosti sudstva i pojedinih sudija, tako da pojedine sudije mogu slobodno odlučivati u predmetima bez nepotrebnog uticaja van i unutar pravosuđa (tačke 19.).

9. Odluke o karijeri sudija ne smiju se donositi zbog lojalnosti političarima ili drugim sudijama, već u transparentnom postupku uz korištenje objektivnih kriterijuma koliko je to moguće. Takve odluke moraju biti obrazložene i samo na osnovu zasluga. Sudije koje smatraju da su njihova prava zanemarena moraju imati pravo na sudsku reviziju (tačke 20-21).

10. Članovi Savjeta moraju se birati u transparentnom postupku koji podržava nezavisno i efikasno funkcionisanje Savjeta i sudstva, te da se izbjegava bilo kakva percepcija političkog uticaja, vlastitog interesa ili nepotizma (tačke 27., 29., 31., 34.) .

11. Članstvo po službenoj dužnosti nije prihvatljivo, osim u ograničenom broju slučajeva i ne bi trebalo uključivati članove ili predstavnike zakonodavne ili izvršne vlasti (tačke 28.).

12. Predsjednik Sudskog savjeta mora biti nepristrana osoba. U parlamentarnim sistemima u kojima predsjednik/šef države ima samo formalna ovlašćenja, nema prigovora da se šef države imenuje za predsjednika Sudskog savjeta, dok u drugim sistemima predsjedavajućeg treba da bira sam Savjet i ta osoba treba da bude sudija (tačka 35.).

13. Ako se provjera uopšte sprovodi u državi članici, mora je preduzeti nezavisna institucija. Sudski savjeti treba da igraju važnu ulogu u zaštiti nezavisnosti sudstva. Sama provjera Savjeta je krajnja mjera, a tamo gdje se to radi, to treba da učini nezavisno tijelo (tačke 22-23).

14. Većinu članova trebaju da čine sudije koje biraju njihove kolege, garantujući najširu moguću zastupljenost sudova i instanci, kao i raznolikost polova i regija (tačke 29., 30.).

15. CCJE preporučuje uključivanje ne-sudskih članova uključujući laike kako bi se osigurala raznolika zastupljenost društva, smanjujući rizik od nepotizma (tačka 29.).

16. Mora se izbjegavati izbor članova sudija od strane parlamenta ili izvršne vlasti. Ako članove koji nijesu sudije bira parlament, potrebna je kvalifikovana većina. Trebalo bi uvesti odgovarajuće mehanizme za uklanjanje mogućih blokada (tačke 31., 33.).

17. Članovi bi trebali biti imenovani na određeno vrijeme na dužnosti i moraju uživati odgovarajuću zaštitu zbog svoje nepristranosti i nezavisnosti od unutrašnjeg i spoljnog pritiska. Mandat člana u načelu bi trebao prestati tek zakonitim izborom nasljednika (tačka 36.).

18. CCJE želi ponovo naglasiti važnost sigurnosti mandata svih članova Savjeta kao ključnog preduslova za nezavisnost Savjeta. Članovi mogu biti samo udaljeni s položaja na osnovu dokazanog teškog prestupa u postupku u kojem je njihovo pravo na pošteno suđenje garantovano (tačke 36-38.).

19. CCJE želi istaknuti dužnost država članica da obezbijede odgovarajuće kadrove i sredstva finansiranja za svoje sudske savjete (tačka 39.).

20. Odnos između Sudskog savjeta i ostalih grana vlasti mora se bazirati na kulturi poštovanja vladavine prava i na razumijevanju njihovih uloga u demokratskoj državi (tačke 40-41.).

21. Sudski savjeti bi se trebali aktivno uključiti u otvoreni dijalog pun poštovanja s ostalim granama vlasti, udruženjima sudija i civilnim društvom uključujući advokatske komore, nevladine organizacije i medije (tačke 40.-44.).

22. Sudski savjeti moraju odlučno suzbiti bilo kakav pokušaj napada ili stvaranja pritiska na pojedine sudije ili sudstvo u cjelini (tačke 45.-46.).

23. Sudski savjeti i njihovi članovi moraju biti potpuni spremni preduzeti korake i podstaknuti sve napore u borbi protiv korupcije unutar sudstva i Savjeta na način kojim se poštuje vladavina prava (tačka 47).